

VARKENS K.I.
Nederland

september 2009

VOOR VRUCHTBAAR RESULTAAT INHOUD

- *Goed voorbereid de winter in*
- **COLUMN** *Ad van de Pas*
- *Landbouwakbeurs en LIV*
- **RUBRIEK TIPS**
- *De ideale afleverplaats*
- **REPORTAGE** *Streng selectie onregelmatige terugkomers*
- **RUBRIEK**
- **VRAAG HET DE DESKUNDIGE**
- *Geen levering op donderdag*
- *Eerste beren in Heerde in productie*
- *Cursus reproductie management*
- *Studieclubprogramma seizoen 2009-2010*
- *Bestellen online*
- *Sluiting locaties*

GOED VOORBEREID DE WINTER IN

Hoewel de zomer nog vers in het geheugen ligt komen het najaar en de winter alweer snel dichterbij. Met het oog op deze periode is het zaak een keer extra goed naar de huisvesting en het management in de inseminatiestal te kijken. Zorg ervoor dat u goed voorbereid het donkere jaargetijde in gaat.

Klimaat

Het is belangrijk dat de temperatuur in de inseminatiestal het hele jaar zo constant mogelijk is: 19-20 °C. Met het naderende najaar kunnen de verschillen tussen de dag- en nachttemperaturen enorm groot zijn. Het verschil kan oplopen tot meer dan 15 °C. Het mag 's nachts niet te koud worden in de inseminatiestal. Controleer daarom de afstelling van zowel de verwarming

als de ventilatie. Voorkom tocht en zorg indien nodig voor voldoende bijverwarming op de momenten dat dit nodig is. Het is dan ook zinvol om nu alle regelapparatuur en meetapparatuur te laten controleren. Maak hierbij gebruik van een specialist. Vergeet daarbij natuurlijk niet de bandbreedte, de diafragma'schuiwen en de ingestelde temperatuur te controleren.

Voldoende licht

Nu de nachten langer worden, verdient de hoeveelheid licht aandacht. Maak de ramen van binnen en van buiten schoon, reinig de TL-balken en vernieuw de lampen die minder licht geven. Uitgangspunt is gedurende 16 uur per dag minimaal 100 lux op ooghoogte. Met een schakelklok is een dag- en nachtritme in te stellen.

column

>>

De reproductiebegeleiders van Varkens K.I. Nederland kunnen nameten of de licht-hoeveelheid voldoende is.

Conditie/voeding

Let ook op de voeding. Hoe zijn de zeugen de zomer door gekomen? Bekijk samen met uw voerforlichter of het nodig is het voerschema aan te passen. Staat de voercurve nog goed ingesteld? In het najaar neemt het risico op schimmelvorming in de silo's en het voercircuit toe, vooral bij extreme temperatuursverschillen. Blijf hier alert op en neem tijdig maatregelen.

Klimaatbox

Controleer dagelijks de werking van uw klimaatbox door er een minimum/maximum thermometer in te leggen en deze ook dagelijks af te lezen. De temperatuur moet in de koelbox zo constant mogelijk zijn (17°C, afwijking max. 2°C).

Hygiëne

Het najaar is gezondheidstechnisch altijd een kritische periode. Vooral luchtweginfecties, bijvoorbeeld griep, komen dan vaker voor. Dit kan bij de zeugen leiden tot opbreken of verwerpen. Een goed ingesteld klimaat en een goede conditie van de zeugen zijn belangrijke voorwaarden om hier zo weinig mogelijk last van te hebben. Onderzoek van Varkens K.I. Nederland laat zien dat bedrijven met een goede hygiënescore in het najaar beduidend minder problemen hebben met verwerpers. Het regelmatig goed reinigen van de afdelingen en de inseminatiestal is dan ook van cruciaal belang.

foto: Hygiëne >>

MEERWAARDE

De laatste tien jaar is er in de meeste inseminatiestallen veel verbeterd. De beer kan op de meeste plekken tijdens de bronststimulatie en het insemineren eenvoudig voor de zeug langs lopen. Bovendien is er fors meer licht in de inseminatiestal. Op steeds meer bedrijven zijn de omstandigheden zodanig dat het mogelijk moet zijn om toppers te halen. En dat ook nog met oog voor goede arbeidsomstandigheden.

Er zijn al zoveel adviezen opgevolgd en resultaten behaald dat zeughouders zich soms afvragen wat een reproductiebegeleider nog toe kan voegen aan het bedrijf. Dat is vaak toch nog heel wat.

Reproductiebegeleiders zijn breed geschoold en wij delen deze kennis graag met zeughouders. Bovendien

komen wij op veel bedrijven en leren daardoor iedere dag nog bij. Al deze kennis nemen wij weer mee naar het volgende adres. Met deze kennis zijn reproductiebegeleiders dus het ideale klankbord voor medewerkers in de inseminatiestal. Bedrijfsblindheid ligt immers altijd op de loer. Bovendien zijn wij scherp in het analyseren. Van gegevens uit het zeugenmanagementsysteem, maar ook van ons eigen Pigsis. Hiermee kunnen we nog beter het optimale inseminatiemoment van uw zeugen bepalen.

Nodig ons eens uit om te kijken wat wij voor uw bedrijf kunnen betekenen. U staat vast verbaasd welke verbeteringen nog mogelijk zijn.

Ad van de Pas
reproductiebegeleider

LANDBOUW- VAKBEURS EN LIV

Bezoek de stand van Varkens K.I. Nederland op de Landbouwakbeurs in Den Bosch en laat u informeren over de mogelijkheden die Varkens K.I. Nederland haar klanten biedt op het gebied van begeleiding en ondersteuning. Onze reproductiespecialisten zijn hét aanspreekpunt op gebied van vruchtbaarheid, reproductie en inseminatietechniek. Ze kunnen met behulp van kengetallenanalyses, bedrijfsbezoeken en speciaal ontwikkelde hulpmiddelen doelgericht werken aan het verbeteren van de resultaten op uw bedrijf.

De Landbouwakbeurs vindt plaats van dinsdag 14 tot en met vrijdag 16 oktober 2009 in de Brabanthallen in Den Bosch. De beurs is dagelijks open van 13.00 uur tot 22.00 uur. U vindt de stand van Varkens K.I. Nederland in de Brabantthal, standnummer 214. Varkens K.I. Nederland is ook aanwezig de LIV in Hardenberg. Die wordt gehouden van dinsdag 27 tot en met donderdag 29 oktober 2009. Openingstijden zijn hier eveneens van 13.00 uur tot 22.00 uur. U vindt de stand van Varkens K.I. Nederland in hal 3.

tips

1. **Controle eenmaal daags met beer**

Controleer de gedekte zeugen één keer per dag met de beer. Start met deze controle op dag 17 na de inseminatie. Zorg dat zeugen die gecontroleerd moeten worden, gemakkelijk op te sporen zijn. Dat kan bijvoorbeeld door ze te merken of door ze als groep bij elkaar te zetten.

2. **Open voorfront**

Zorg in de dekstal voor een open voorfront in de ligbox. Direct contact van de zeug met de beer is belangrijk om een goede berigheid op te wekken en het juiste inseminatiemoment te bepalen. Met een open voorfront kunt u de berigheidscontrole sneller en efficiënter uitvoeren.

Een extra voordeel van de open fronten is dat er voldoende frisse lucht bij de neuzen van de zeugen komt. Dit is een extra factor die ten goede komt aan de berigheid.

3. **Verplaatsen na inseminatie**

Verplaats zeugen binnen 4 tot 48 uur na de laatste inseminatie. Zaadcellen hebben na vier uur een veilige plaats in de eileider bereikt. Daar vinden na de bevruchting ook de eerste celdelingen plaats. Gaan bevruchte eicellen richting baarmoeder, dan moet de zeug op haar plaats staan en rust hebben. Daarom moet de verplaatsing binnen 48 uur hebben plaatsgevonden.

4. **Scannen**

Overweeg of scannen voor uw bedrijf een optie is. Scannen beperkt het aantal verliesdagen aanzienlijk. Bij vruchtbaarheidsproblemen is het raadzaam om de zeugen twee keer te scannen. Scan zeugen en gedekte gelten twee keer binnen zes weken. Scan de eerste keer tussen de 24 en 28 dagen na inseminatie en de tweede keer veertien dagen later. Als er bij het scannen veel zeugen worden uitgescand, was de controle op 21 dagen onvoldoende of zijn er meer onregelmatige terugkomers. Voer ondanks het scannen ook nog een zesweekse controle uit met de beer. Deze controle is zeer belangrijk om het aantal verliesdagen te beperken en het tijdstip van terugkomen goed te kunnen bepalen.

DE IDEALE AFLEVERPLAATS

De ideale situatie voor het afleveren van sperma is eenvoudig te beschrijven. De koeriers laten hun bestelling het liefst achter in een klimaatbox die altijd toegankelijk is en zo dicht mogelijk aan de openbare weg staat. Die klimaatbox moet ingesteld zijn op een temperatuur van 17 °C. Simpel dus, maar in de praktijk komen de koeriers nog steeds situaties tegen die nadelig kunnen zijn voor de houdbaarheid en de kwaliteit van het sperma.

Tot voor kort was dit bijvoorbeeld het geval bij Ad en Els Moonen in Goirle. De K.I. bus functioneerde niet goed meer. In verband met de temperatuur moesten zij de bestelling direct na afleveren naar de klimaatbox in de

stal brengen. In de praktijk lukte dat meestal, maar niet altijd. Soms stond het sperma een half uur tot een uur bloot aan fors hogere of lagere buitentemperaturen.

Om hier een eind aan te maken, besloten zij een pilaster aan de weg te plaatsen, waarin naast een klimaatbox ook plaats is voor een brievenbus. Dat deze constructie werkt, ondervonden zij al deze zomer. Begin juli liep de buitentemperatuur op tot 32 °C. De geijkte temperatuurlogger in de klimaatbox gaf echter 16.6 °C aan, terwijl de pilaster op dat moment ook nog eens in de felle zon stond.

Om de warmte af te kunnen voeren is het wel belangrijk dat de klimaatbox in een niet-afgesloten ruimte staat.

De familie Moonen loste dat op door in de plaat tussen de klimaatbox en de brievenbus een aantal gaten te maken. Bovendien bestaat het deurtje (96x50cm) van de brievenbus en de ventilatieopeningen uit lamellen. In de winterperiode is het mogelijk het oppervlak lamellen te verkleinen. De pilaster is ruim van opzet: 88 cm in het vierkant en 1,65 meter hoog. Er is plaats voor een 35 liter klimaatbox, zodat het mogelijk is 60-70 doses sperma op te slaan.

Conclusie: Er mag nooit discussie zijn over de vraag of de ontvangstplek voor het sperma van invloed is op de technische resultaten van uw bedrijf. Twijfelt u of vraagt u zich af hoe de afleverplek op uw bedrijf er het beste uit kan zien? Neem dan contact op met uw reproductiebegeleider.

Afbigpercentage bij Herman Vehoff al jaren boven de negentig procent

STRENGE SELECTIE ONREGELMATIGE TERUGKOMERS

Een afbigpercentage van boven de 90 procent is hoog. Herman Vehoff in Zieuwent (Gld.) haalt het echter al jaren. In de eerste vijf maanden van dit jaar scoorde hij zelfs 95,9 procent. Hij bereikt dit resultaat onder andere door snel afscheid te nemen van onregelmatige terugkomers. Bovendien slaagt Vehoff er in de zeugen in het kraamhok en de inseminatiestal veel te laten vreten.

Herman en Annetta Vehoff verhuisden in 2005 naar het huidige bedrijf. Sindsdien kampten ze al twee keer met een tekort aan kraamhokken. Een luxeprobleem, want het was het gevolg van een forse verhoging van het afbigpercentage. Volgens Vehoff ligt deze verbetering deels aan een streng selectiebeleid. Onregelmatige terugkomers verdwijnen snel. "Berige zeugen op dag 19 tot 22 durf ik nog wel te insemineren. Laten ze de berigheid pas daarna zien, dan gaan ze weg." Deze aanpak leidde vooral in de eerste jaren op het bedrijf tot een behoorlijke vervanging van de redelijke oude zeugenstapel. Het hoge afbigpercentage begint volgens Herman al bij het voeren in de kraamstal. De kraamhokzeugen vreten uit een brijbak. "Ik wil zo veel

mogelijk voer in die zeug. Dat lukt goed. Oudere zeugen vreten tot het eind in het kraamhok tot ruim acht kilo per dag. Gelten een kilo minder." De zeugen kunnen vreten wanneer ze willen. Het valt Vehoff op dat de zeugen daar ook echt verschillende momenten voor kiezen. "De ene zeug vreet binnen een half uur vier tot vijf kilo, terwijl andere zeugen tot het eind van de dag wachten." De brijbak bracht ook een behoorlijke waterbesparing. Volgens Herman komt dat vooral doordat de zeugen veel minder met de laaggeplaatste nippel kunnen spelen." De brijbak kent ook een nadeel. De laatste dagen voor het spenen houdt Vehoff goed in de gaten hoeveel de zeugen vreten. Op de dag van spenen moet de bak wel leeg zijn, anders moet hij het voer er

met de hand uitscheppen. Ook in de inseminatiestal vreten de zeugen fors door, tot vijf kilo per dag. Ze hebben dan de beschikking over veel water. "De zeugen komen met een volle uier binnen. Ze moeten veel drinken om die melk af te voeren. Daarom heb ik net als in de kraamstal ook in de inseminatiestal een extra kraan per zeug voor watergift aan laten leggen." De inseminatiestal heeft relatief veel plaatsen. De laatste zeugen die op dinsdag zijn geïnsemineerd kunnen hierdoor blijven staan tot het einde van de week. Dat geeft extra rust. De zeugen van Vehoff staan nog in traditionele voerligboxen. "Je hoort vaak dat het afbigpercentage afneemt bij groepshuisvesting, dat wordt dan de nieuwe uitdaging."

Vraag het de deskundige

1.

Hoe kan ik bij het insemineren de kling van de zeug het beste reinigen?

Hygiëne rondom het insemineren is erg belangrijk. Toch zijn er ook veel misvattingen over het schoonmaken van de vulva voor het insemineren. Het is namelijk niet nodig om altijd de vulva schoon te maken. Is de vulva niet vuil, poets dan niet. Schoonmaken van de vulva is alleen nodig wanneer de kling echt vol mest zit of wanneer er waterige mest in de kling loopt. Is schoonmaken wel nodig, werk dan van binnenuit. Houd de kling open en wrijf de mest er naar buiten toe uit. Zo voorkomt u dat bij het reinigen zelf de mest juist naar binnen schuift. Gebruik in ieder geval geen water. Het gebruik van een foampipet en paraffine werkt hygiënisch. Om het vervuiling van de kling te beperken, is het zaak de dekstal schoon te houden. Haal de mest weg wanneer de mest niet goed door de roosters wil. Schuif de mest in ieder geval niet onder de zeug.

2.

Ik zie witvuilen op dag 17/18 na inseminatie. Wat kan dat zijn?

Wanneer u specifiek witvuilers ziet op dag 17/18 na inseminatie, dan is de oorzaak bijna altijd een infectie van de baarmoeder. Deze infectie is ontstaan tijdens de vorige berigheid en heeft er toe geleid dat de zeug niet drachtig is geworden. In de voorbereiding naar de volgende berigheid, 21 dagen, gaat de baarmoedermond open staan en reinigt de baarmoeder zichzelf. Dit wordt dan gezien als witvuilen. Dit type infectie is vaak het gevolg van bacteriën uit de omgeving van de zeug, vaak E-Coli. Een goede hygiëne in de inseminatiestal en hygiënisch werken met schone materialen tijdens het insemineren helpen deze problemen te voorkomen. Een te late (over)inseminatie kan ook de oorzaak zijn van dit probleem, al wordt dit vaak als oorzaak over het hoofd gezien. Vergeet natuurlijk ook niet nog eens kritisch naar de eigen beren te kijken in verband met dekinfectie.

GEEN LEVERING OP DONDERDAG

Het aantal bezorgingen van sperma aan onze leden neemt al een aantal jaren af. Varkens K.I. Nederland verwacht in 2010 nog 170.000 keer te bezorgen. In 2000 was dat per jaar nog 300.000 keer. Door de groei van de overblijvende bedrijven blijft het aantal uitgeleverde doses sperma echter op peil. Door deze ontwikkeling is het kostentechnisch niet haalbaar om zes dagen per week uit te blijven leveren. Als gevolg van een afnemende vraag op donderdag, levert Varkens K.I. Nederland daarom vanaf 8 oktober 2009 geen sperma meer op donderdag. De huidige donderdagproductie is nog maar vijf procent van het totaal. Hiervoor is echter negen procent van het aantal vervoersbewegingen nodig. De routes op donderdag zijn bovendien veel langer dan gemiddeld, waardoor het sperma op het laatste bezorgadres pas laat arriveert.

De bestelfrequentie per week per bedrijf ligt momenteel gemiddeld op 1,86 bestellingen per week. Er zijn bedrijven die slechts één keer per week bestellen. Dat is bij Varkens K.I. Nederland gemiddeld 42 procent van de bestellende bedrijven. In het midden en noorden van Nederland wordt zelfs door 51 procent van de bedrijven slechts één keer per week sperma besteld en dat aantoonbaar met uitstekende resultaten. De daling van het aantal bedrijven en de veranderde bestelfrequentie (zie tabel) maken het noodzakelijk om in te grijpen in de organisatie van de distributie.

De vraag op vrijdag neemt toe als gevolg van de toenemende gewoonte van

>> bedrijven om op maandag te spenen. Door deze verandering blijven we maximaal aansluiten bij de bedrijfsvoering van onze afnemers, zonder onnodig kosten te maken.

Afleverdag sperma verschuift (% van de totale levering)		
	1998	2008
Maandag	30	47
Dinsdag	31	13
Woensdag	19	8
Donderdag	8	5
Vrijdag	5	8
Zaterdag	7	19

EERSTE BEREN IN HEERDE IN PRODUCTIE

Twee open dagen begin juni markeerden de opening van het nieuwe K.I. station in Heerde. Ruim 2.500 mensen kwamen een kijkje nemen op dit moderne en unieke bedrijf. Na de open dagen volgde nog een feestavond voor de medewerkers en daarna gingen de deuren van het station voor buitenstaanders op slot. Enkele weken later, in het laatste weekend van juni arriveerden de eerste 150 beren. Zij kwamen vanuit drie locaties in Nederland en Frankrijk. Voor deze groep beren fungeerde het nieuwe station als quarantainest. Gedurende zes weken konden de dieren wennen aan hun nieuwe omgeving en maakten zij kennis met de spermavangmachine. Na de nodige trainingen waren begin augustus 65 beren zo ver dat ze in productie

konden gaan. Halverwege augustus zijn de eerste dieren goedgekeurd voor productie en kon na afloop van de quarantaineperiode de productie van start. De rest van de beren volgde in de loop van augustus. Naar verwachting zijn begin september circa 100 beren in productie. De volgende lichte nieuwe beren arriveert in oktober. Zij liggen nu al quarantaine. De inrichting van het K.I. Station voldeed vanaf de eerste dag. De temperatuur in de stallen blijft goed op niveau. Op de heetste dagen werd het niet warmer dan 23 graden Celsius. De luchtstroom in de afdelingen is ook goed. Bij een rookproef met dieren in de stal, was er geen valse lucht te vinden. Een aantal beren uit de eerste lichte was vrij jong, sommigen nog maar een half jaar oud. Dit leverde in de hokken enkele problemen op, omdat bijvoorbeeld de troghoogte is afgestemd op oudere dieren. De beren bedachten zelf oplossingen om toch bij het voer te komen. Ook het strooien van een extra laag strooisel hielp.

CURSUS REPRODUCTIE- MANAGEMENT

Wilt u de reproductieresultaten op uw bedrijf verder verbeteren? Neem dan eens deel aan de reproductiemanagementcursus die Varkens K.I. Nederland een paar keer per jaar organiseert. Het is een goede mogelijkheid om uw kennis op gebied van reproductie op te frissen en aan te

vullen. Ook voor uw medewerkers is dit een interessante cursus. Tijdens deze eendaagse cursus, is er aandacht voor de anatomie, de fysiologie en de hormoonhuishouding van de zeug. Daarnaast komen de inrichting van de inseminatiest, het insemineren en de daarbij benodigde materialen aan de orde. De cursus kost €65 per persoon, inclusief lunch. Aanmelden kan via het secretariaat van Varkens K.I. Nederland (Telefoon: 0570 – 63 83 00, E-mail info@varkenski.nl). Aan de hand van de aanmeldingen wordt plaats en tijdstip van de cursus bepaald.

STUDIECLUB- PROGRAMMA SEIZOEN 2009-2010

Varkens K.I. Nederland kan ook het komende winterseizoen een bijdrage leveren aan het programma van uw studieclub. Dit jaar is het onderwerp 'De inrichting en werkwijze in de inseminatiest.' De bijeenkomst is interactief. Deelnemende bedrijven leveren vooraf op basis van een vragenlijst informatie aan over hun situatie. De reproductiebegeleider van Varkens K.I. Nederland bespreekt vervolgens de behaalde resultaten van de deelnemende bedrijven. Heeft u interesse? Neem dan contact op met de reproductiebegeleider in uw regio of met het secretariaat van Varkens K.I. Nederland.

BESTELLEN ONLINE

De website van Varkens K.I. Nederland is, na een uitgebreide pilot, -volledig klaar voor het online bestellen van sperma en materialen. Belangstellenden die gebruik willen maken van deze mogelijkheid krijgen een eigen ledenpagina op de site. Via deze pagina kunt u niet alleen snel en 24 uur per dag sperma bestellen, het is ook mogelijk online uw facturen in te zien. Zo heeft u altijd de bestelgeschiedenis bij de hand en krijgt u snel inzicht in wanneer u welke beren heeft gebruikt. Degenen die belangstelling voor deze service hebben, kunnen contact opnemen met Varkens K.I. Nederland in Deventer: (0570) 63 83 00.

SLUITING LOCATIES

De opening van de nieuwe locatie in Heerde, maakt enkele andere locaties van Varkens K.I. Nederland overbodig. Dat past in het beleid om meer beren op minder locaties te houden. In mei is de locatie Bunnik gesloten. Het bedrijf is aangemeld voor de Rood voor Rood-regeling; er is plaats voor twee of drie woningen. Het huurcontract van de locatie Overloon (honderd plaatsen) loopt op 1 oktober van dit jaar af. Rond de jaarwisseling sluit ook de locatie Harfsen na ruim veertig jaar de deuren. Geen uitbreidingsmogelijkheden en de ligging ten opzichte van andere bedrijven zijn hiervoor belangrijke argumenten. Ook op deze locatie wordt bekeken of woningbouw mogelijk is.

VARKENS K.I. *Nederland*

Roermondstraat 11
7418 CP Deventer
T 0570 63 83 00
F 0570 63 83 01
info@varkenski.nl
www.varkenski.nl

Telefoonnummers

Kantoor Deventer
T (0570) 63 83 00

Distributiecentrum
Vught (regio zuidwest)
T (0411) 64 88 11
VRS: (0411) 64 48 68

Distributiecentrum
Helden (regio zuidoost)
T (077) 306 75 00
VRS: (077) 306 75 05

Distributiecentrum
Deventer (regio
midden en noord)
T (0570) 63 83 03
VRS: (0570) 63 83 04